

Nr 193.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående understöd åt efterlevande till vissa i statens tjänst anställda personer m. fl.; given Stockholms slott den 2 mars 1945.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredraganden under punkterna 1:o—5:o hemställt.

GUSTAF.

K. G. Ewerlöf.

Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 2 mars 1945.

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, QUENSEL, BERGQUIST, DOMÖ, EWERLÖF, RUBBESTAD, OHLIN, ERLANDER, DANIELSON, ANDRÉN.

Statsrådet Ewerlöf anmäler uppkomna frågor om understöd åt efterlevande till i det följande angivna personer och anför därvid.

1:o.

Byggnadskontrollanten hos statens arbetsmarknadskommission Hjalmar Bonns son. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Bonn var född den 14 april 1894 och avled den 5 oktober 1943;

att han från den 17 februari 1926 till sin död — med undantag av tiden 25 juni—26 november 1926 — var anställd hos statens arbetslöshetskommission, respektive statens arbetsmarknadskommission, och därvid tjänstgjorde såsom biträdande arbetsledare, redogörare och platsledare samt från och med den 10 september 1942 såsom byggnadskontrollant;

att hans avlöningsförmåner, vilka omfattade grundlön och bostadsersättning samt sedan år 1940 jämväl dyrtidstillägg, under de fem sista åren av anställningstiden i medeltal uppgingo till sammanlagt omkring 6 575 kronor;

att han vid sin död efterlämnade änkan Ellen Maria Bonn, född Moberg, vilken är född den 27 juni 1909, och sonen Per Gustaf, född den 22 april 1938;

samt att bouppteckningen efter Bonn utvisade brist.

Statens arbetsmarknadskommission har hemställt om pension åt änkefru Bonn.

Statskontoret har — under framhållande av att änkefru Bonn, enligt vad handlingarna utvisade, icke på grund av ålder eller sjukdom vore oförmögen att genom arbete försörja sig — förklarat sig icke kunna tillstyrka, att pension bereddhes henne av statsmedel. Däremot ville statskontoret icke motsätta sig, att årligt uppfostringsbidrag utverkades åt makarna Bonns son med ett belopp av förslagsvis 384 kronor.

I likhet med statskontoret anser jag mig icke kunna tillstyrka pension åt änkefru Bonn. Däremot vill jag förorda, att ett årligt uppfostringsbidrag utverkas åt makarna Bonns minderårige son. Understödet synes mig böra fastställas till det av statskontoret föreslagna beloppet, 384 kronor för år, att utgå från och med den 1 november 1943 till och med utgången av det kalenderår, varunder sonen uppnår 18 års ålder. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att byggnadskontrollanten hos statens arbetsmarknadskommission Hjalmar Bonns och hans efterlämnade änka Ellen Maria Bonns, född Moberg, minderårige son Per Gustaf må från och med den 1 november 1943 till och med utgången av det kalenderår, varunder han uppnår 18 års ålder, från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära ett årligt uppfostringsbidrag å 384 kronor.

2:o.

Docenten Anders Kasten Rönnows barn. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Rönnow var född den 24 januari 1897 och avled den 2 maj 1943;

att han år 1928 utnämndes till docent vid Uppsala universitet;

att han under tiden 1929—1935 under sammanlagt närmare två år uppehöll professuren i sanskrit med jämförande indoeuropeisk språkforskning vid universitetet samt under tiden 1 juli 1932—30 juni 1933 motsvarande professur vid Lunds universitet;

att han under tiden 1 januari 1933—31 maj 1941 innehade docentstipendium vid Uppsala universitet;

att hans inkomster vid Uppsala universitet under åren 1937—1940 uppgingo till i medeltal omkring 7 320 kronor och under år 1941 till 3 395 kronor samt att han därefter icke åtnjutit någon inkomst från universitetet;

att han helt ägnade sig åt forskningsverksamhet och icke hade någon befattning vid sidan av universitetstjänsten;

att Rönnow vid sitt frånfälle efterlämnade änkan Hulda Maria Elisabet Rönnow, född Pettersson, vilken är född den 21 mars 1902, samt barnen Barbro Katarina Elisabet, född den 29 augusti 1932, Hilda Maria Katarina Cecilia, född den 5 februari 1934, Jan-Peter August Kasten, född den 3 oktober 1936, och Amy Helena Maria, född den 4 oktober 1941;

samt att bouppteckningen efter Rönnow utvisade en behållning av något över 10 000 kronor, varjämte i bouppteckningen antecknats dels att han ägt livförsäkringar å sammanlagt 13 000 kronor, till vilka hans maka och barn insatts såsom förmånstagare, dels att han — förutom den gäld, till vilken hänsyn tagits vid beräkning av boets behållning — iklätt sig ansvarsförbindelser å sammanlagt omkring 22 000 kronor.

Sedan större akademiska konsistoriet i Uppsala i anledning av en utav drätselnämnden vid Uppsala universitet gjord framställning hos *kanslern för rikets universitet* anhållit om utverkande av en årlig pension å 600 kronor till änkefru Rönnow samt ett årligt uppfostringsbidrag å 384 kronor till ettvart av makarna Rönnows barn, har universitetskanslern hos Kungl. Maj:t hemställt om proposition till riksdagen i enlighet med konsistoriets begäran.

I sin nyssnämnda framställning har drätselnämnden anfört bland annat följande.

Någon pension kunna Rönnows efterlevande icke författningsenligt erhålla. Rönnow hade visserligen haft möjlighet att ingå i universitetets pensionsinrättning för tjänstemäns änkor och barn, men av denna möjlighet begagnade han sig icke. Med hänsyn till att befordringsförhållandena vid universiteten äro synnerligen ovissa och enär ända till kort före 1939 den, som ingick i pensionsinrättningen, icke erhöll någon del av sina avgifter tillbaka, om han utträdde ur denna, avstod det stora flertalet docenter från möjligheten att tillhöra pensionsinrättningen, och Rönnow bildade i detta hänseende icke något undantag. Från och med den 1 juli 1939 har pensionsinrättningen övertagits av statsverket och möjlighet för Rönnow att därefter inträda i någon statlig pensionskassa har icke funnits.

Boets ekonomiska ställning är synnerligen bekymmersam, och omvårdnaden om barnen förminskar i mycket hög grad möjligheten för änkan att genom eget arbete tillföra familjen inkomster. Med hänsyn härtill och till den verksamhet, som Rönnow utövade vid universitetet, torde det emellertid kunna anses skäligt, att hans änka och barn erhålla pension. Så har vid mer än ett tidigare tillfälle varit fallet. Sålunda tilldelades genom beslut av 1931 års riksdag änkan efter docenten vid Lunds universitet Hannes Sköld en årlig pension av 600 kronor samt ett vart av makarna Skölds tre minderåriga barn ett årligt uppfostringsbidrag av 384 kronor. Liknande beslut fattades av samma riksdag även i fråga om änkan och efterlevande tre minderåriga barn till docenten vid Uppsala universitet Adolf Fredrik Söderström. Slutligen har 1940 års riksdag beviljat docenten vid Uppsala universitet greve Gunnar Gabriel Oxenstiernas efterlämnade minderåriga dotter ett årligt uppfostringsbi-

drag av 384 kronor. Skölds änka var då beslutet fattades 38 år, Söderströms änka 37 år och Oxenstiernas änka 41 år gammal. Fru Söderström hade avlagt filosofisk ämbetsexamen samt genomgick provår vid Uppsala högre allmänna läroverk.

Statskontoret har icke ansett kvarlåtenskapen efter Rönnow vara av den storleksordning, att den i och för sig borde utesluta, att pension beviljades hans efterlevande. I enlighet med de principer, som i övrigt under senare åren följts vid behandlingen av ärenden, likartade med det nu föreliggande, borde det enligt statskontorets mening icke ifrågakomma, att, såsom i ärendet hemställt, Rönnows änka erhöle pension, då hon endast vore 42 år gammal och såvitt handlingarna i ärendet utvisade icke vore arbetsoförmögen. Vad beträffade makarna Rönnows minderåriga barn ville statskontoret emellertid icke motsätta sig, att bidrag till deras uppfostran finge utgå av statsmedel. I likhet med vad som skett i vissa tidigare fall syntes uppfostringsbidraget för ettvarvt av de fyra barnen böra bestämmas till 384 kronor för år.

I likhet med statskontoret kan jag icke tillstyrka, att änkefru Rönnow erhåller pension. Däremot vill jag icke motsätta mig, att ettvarvt av makarnas fyra barn må komma i åtnjutande av ett årligt uppfostringsbidrag att utgå från och med den 1 juni 1943 till och med utgången av det kalenderår, varunder barnet fyller 18 år. Uppfostringsbidragen synas skäligen kunna bestämmas till 384 kronor för varje barn. Jag hemställer alltså, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att vart och ett av docenten Anders Kasten Rönnows och hans efterlämnade änka Hulda Maria Elisabet Rönnows, född Pettersson, minderåriga barn Barbro Katarina Elisabet, Hilda Maria Katarina Cecilia, Jan-Peter August Kasten och Amy Helena Maria må från och med den 1 juni 1943 till och med utgången av det kalenderår, varunder barnet uppnår 18 års ålder, från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära ett årligt uppfostringsbidrag å 384 kronor.

3:o.

Avlidne professorn vid tekniska högskolan Erik Gunnar Asplunds från-skilda hustru. Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Asplund var född den 22 september 1885 och avled den 20 oktober 1940;

att han den 22 juli 1931 utnämndes till professor i arkitektur vid tekniska högskolan, vilken befattning han innehade intill sin död;

att han den 4 augusti 1918 ingick äktenskap med Gerda Augusta Elisabeth Sellman, född den 4 november 1892;

att makarna i äktenskapet hade fyra barn, av vilka ett numera avlidit, och att det yngsta av de övriga, sonen Ingemar, föddes den 14 september 1924;

att äktenskapet upplöstes genom äktenskapsskillnad i november 1934, därvid Gerda Asplund jämlikt mellan makarna träffat avtal berättigades att av mannen uppbära bidrag till sitt och barnens underhåll;

att mannen Asplund vid tiden för äktenskapets upplösning var delägare i civilstatens änke- och pupillkassa;

att han i december 1934 ingick nytt äktenskap, vilket upplöstes genom hans död;

att han i detta äktenskap hade en son, född den 19 februari 1936;

att sedan hans änka ingått nytt äktenskap i november 1941, henne tillkommande änkepension upphört att utgå;

att mannen Asplunds barn efter hans död kommo i åtnjutande av familjepension enligt 1936 års allmänna familjepensionsreglemente samt att sådan pension numera utgår endast till sonen Ingemar, vilkens rätt till pension upphör med utgången av september 1945, ävensom till barnet i det senare äktenskapet;

att Gerda Asplund lider av klen hälsa;

samt att hon saknar tillgångar i vidare mån än att hon utöver lösören äger hälften av en fastighet, taxerad till 45 000 kronor, vilken fastighetsdel tillskiftats henne i samband med äktenskapsskillnaden.

Gerda Asplund har hos Kungl. Maj:t anhållit att komma i åtnjutande av pension.

I ärendet har yttrande avgivits av *statskontoret*, som — jämte det ämbetsverket föreslagit att beslutanderätten i frågor rörande understöd åt fränskild hustru i fall, sådana som det föreliggande, skulle överflyttas å Kungl. Maj:t, ävensom uppdragit riktlinjerna för en sådan understödsverksamhet — beträffande den nu föreliggande framställningen anfört bland annat följande.

Vid den tidpunkt, då Asplunds äktenskap med sökanden upplöstes, var denne delägare i civilstatens änke- och pupillkassa. Reglementet för sagda kassa förutsatte icke, att fränskild hustru skulle kunna erhålla pensionsrätt efter sin avlidne, fränskilde make. Såsom statskontoret i utlåtande över tidigare liknande ansökningar erinrat, hade fullmäktige för nämnda kassa med hänsyn till föreliggande omständigheter av ömmande art i några fall beviljat efterlevande fränskild maka pension till enahanda belopp, som skulle ha tillkommit henne, därest makarnas äktenskap bestått vid mannens död. Efter statsverkets övertagande av änke- och pupillkassan har riksdagen i ett antal fall tillerkänt fränskild hustru pension enligt angivna av kassafullmäktige tillämpade grunder. Omständigheterna i föreliggande fall finner statskontoret i väsentliga avseenden likartade med förhållandena i det av 1944 års riksdag prövade ärendet om pension åt byråchefen E. J. O. J:son Thulins fränskilda hustru. Ämbetsverket vill därför förorda, att sökanden Gerda Asplund tillerkännes pension av statsmedel.

I fråga om beloppet av den pension, som i hithörande fall borde utgå, har statskontoret framhållit, bland annat, att understöd åt fränskild hustru i sådana fall, där annan familjepensionsberättigad icke funnes, borde medgivas med samma belopp, som skulle ha tillkommit vederbörande, därest äktenskapet bestått till mannens död. För den händelse pensionsberättigade

barn funnes efter den avlidne, borde understödet åt den frånskilda hustrun självfallet icke få inverka försämrande på barnens pensionsrätt. Utginge pension efter den avlidne till barn i äktenskapet mellan honom och hans frånskilda hustru, borde pensionen åt den senare icke bestämmas högre än som motsvarade skillnaden mellan å ena sidan det belopp, som skulle tillkommit henne och barnet gemensamt, om båda författningsenligt ägt uppbära pension, samt å andra sidan det pensionsbelopp, som utginge till barnet. Efterlämnade den avlidne pensionsberättigade barn i annat gifte, syntes pensionen åt den frånskilda hustrun i analogi med bestämmelserna i 9 § 3 mom. allmänna familjepensionsreglementet böra begränsas att motsvara högst 40 procent av familjepensionstalet eller motsvarande grundbelopp av familjepensionen. Understödet borde upphöra, om vederbörande pensionär trädde i nytt gifte. I enlighet med nu angivna grunder syntes Gerda Asplund böra erhålla pension, så länge hon levde ogift, att utgå med $(40/100 \times 2\ 670 =)$ 1 068 kronor för år, så länge manneus barn i sista äktenskapet uppbure pension efter fadern, och därefter med 2 670 kronor för år.

Med hänsyn till att antalet uppkommande fall av nu föreliggande slag jämväl i fortsättningen torde bliva jämförelsevis ringa, synes tillräcklig anledning knappast föreligga att överflytta prövningen av dylika frågor till Kungl. Maj:t. Vad beträffar nu förevarande fall, var mannen Asplund vid tiden för äktenskapsskillnaden delägare i civilstatens änke- och pupillkassa. Såsom i ärendet erinrats hava före kassans övertagande av staten fullmäktige för delägarna i kassan i vissa fall, där ömmande omständigheter förelegat, beviljat pension åt efterlevande frånskild hustru, oaktat hon enligt kassans reglemente icke varit berättigad till sådan, att utgå med enahanda belopp, som skulle ha tillkommit henne, därest äktenskapet bestått till mannens död. Vid sådant förhållande och med hänsyn till de föreliggande omständigheterna vill jag icke motsätta mig, att pension utverkas åt Gerda Asplund.

I fråga om pensionens storlek ansluter jag mig till statskontorets förslag, dock att pensionen, så länge makarnas gemensamma barn uppbär pension, bör i enlighet med de av statskontoret angivna beräkningsgrunderna utgå med 534 kronor. Pensionen torde böra utgå från och med den 1 juli 1945 och bestridas från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. Å pensionen böra utgå samma tilläggsförmåner som tillkomma den, som åtnjuter pension enligt 1936 års allmänna familjepensionsreglemente. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att avlidne professorn vid tekniska högskolan Erik Gunnar Asplunds frånskilda hustru Gerda Augusta Elisabeth Asplund, född Sellman, må från och med den 1 juli 1945 under sin återstående livstid, så länge hon förblir ogift, från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension å 534 respektive 1 068 kronor, så länge familjepension efter mannen utgår till två respektive ett barn, och

därefter å 2 670 kronor; skolande å pensionen utgå rörliga tilläggsförmåner enligt samma grunder som gälla för den, som åtnjuter pension enligt 1936 års allmänna familjepensionsreglemente.

4:o.

Avlidne distriktslantmätaren Sven Hellen Liedbecks frånskilda hustru.
Av handlingarna i ärendet inhämtas,

att Liedbeck var född den 14 december 1888 och avled den 17 september 1931;

att han den 10 juni 1913 konstituerades till lantmäteriauskultant samt den 1 januari 1921 till extra lantmätare;

att han den 16 maj 1929 utnämndes till distriktslantmätare i Sollentuna distrikt, vilken befattning han innehade till sin död;

att han den 24 september 1910 ingick äktenskap med Bertha Albertina Lovisa Norlin, född den 5 februari 1887;

att makarna i äktenskapet hade 2 barn, sönerna Per-Henrik Fridolf Ludvig, född den 18 september 1916, och Carl-Johan Patrik, född den 8 april 1926;

att Stockholms rådhusrätt genom utslag den 10 juli 1930 dömde till äktenskapsskillnad mellan makarna, därvid makarna berättigades att hava vårdnaden, mannen om den äldre sonen och hustrun om den yngre;

att mannen Liedbeck den 22 augusti 1931 ingick nytt äktenskap, vilket upplöstes genom hans död;

att hans änka ingick nytt äktenskap den 26 september 1936;

att bouppteckningen efter honom utvisade en behållning av omkring 9 000 kronor;

att han vid sitt frånfälle var delägare i civilstatens änke- och pupillkassa;

att barnen efter hans död kommo i åtnjutande av familjepension från kassan samt att pension numera utgår endast till sonen Carl-Johan Patrik, vilken i sådant hänseende för närvarande uppbär ett belopp av 1 636 kronor 80 öre för år jämte tilläggsförmåner;

att Bertha Liedbeck är medellös och enligt läkarintyg på grund av allmän kraftnedsättning och blodsjukdom icke torde kunna försörja sig själv;

samt att sönerna, av vilka den äldre är sjuklig och den yngre studerar, icke äro i stånd att bidra till moderns försörjning.

Bertha Liedbeck har hos Kungl. Maj:t hemställt om pension.

Lantmäteristyrelsen har framhållit, att enär reglementet för civilstatens änke- och pupillkassa saknade bestämmelse, som berättigade frånskild hustru till pension efter mannen, Bertha Liedbeck icke ägde rätt till pension efter sin avlidne frånskilde man. På grund av de i ärendet framkomna omständigheterna, vilka i huvudsak syntes jämförbara med dem, som förelågo, då 1944 års riksdag (mot. I: 70 och II: 303; bankoutsk. utl. nr 40, p. 5; riksd.

skr. nr 210) beviljade pension åt framlidne byråchefen E. J. O. J:son Thulins fränskilda hustru, finge lantmäteristyrelsen tillstyrka bifall till den av Bertha Liedbeck gjorda framställningen.

Statskontoret har i ärendet anfört följande.

Av handlingarna framgår, att distriktslantmätaren Liedbeck vid tidpunkten för sitt frånfälle var delägare i civilstatens änke- och pupillkassa. Såsom lantmäteristyrelsen framhållit i ärendet förutsatte icke reglementet för sagda kassa, att fränskild hustru ägde rätt till pension efter sin avlidne, fränskilde make. I utlåtande över en tidigare liknande framställning (proposition nr 203/1939, p. 6) har statskontoret erinrat om vissa likartade fall, där fullmäktige för kassan med hänsyn till föreliggande omständigheter av ömmande art beviljat efterlevande fränskild maka pension till enahanda belopp, som skulle hava tillkommit henne, därest makarnas äktenskap bestått vid mannens död. Efter statsverkets övertagande av änke- och pupillkassan har riksdagen i ett antal fall — av vilka här må erinras om det vid 1944 års riksdag förekommande ärendet angående byråchefen hos kontrollstyrelsen E. J. O. J:son Thulins fränskilda hustru — tillerkänt fränskild hustru pension enligt angivna av kassafullmäktige tillämpade grunder. Statskontoret, som finner omständigheterna i förevarande ärende väsentligen likartade med dem, som förelägo i fallet Thulin, anser sig därför för sin del böra förorda, att sökanden Bertha Liedbeck berättigas uppbära understöd av statsmedel. Vad beträffar storleken av det understöd, som bör tillerkännas henne, må erinras om att en sökandens son i äktenskapet med Liedbeck för närvarande uppbär kassapension efter fadern med 1 636 kronor 80 öre för år jämte tilläggsförmåner. Därest sökanden varit författningsenligt berättigad till änkepension, skulle hennes och sonens sammanlagda pension jämlikt kungörelsen den 4 juni 1937 (nr 356) hava tillsammans utgjort 2 455 kronor 20 öre, varav änkan skulle hava ägt uppbära så stor del som motsvarar 80 procent av delaktighetsbeloppet. Självfallet synes beviljandet av understöd åt sökanden icke få medföra nedsättning av den pension, vartill sonen är författningsenligt berättigad. Understödet åt sökanden synes därför, så länge sonen uppbär pension, böra utgå med belopp motsvarande skillnaden mellan kronor 2 455:20 och 1 636:80, eller kronor 818:40 för år jämte tilläggsförmåner. Sedan sonens pension upphört att utgå, vilket inträffar när han uppnår 21 års ålder eller med utgången av april månad 1947, bör sökanden få åtnjuta understöd med belopp motsvarande författningsenlig hel änkepension eller kronor 1 636:80 för år jämte tilläggsförmåner.

Med hänsyn till omständigheterna i nu förevarande ärende — vilka äro likartade med dem, som föreligga i det under föregående punkt behandlade fallet — vill jag icke motsätta mig, att förslag förelägges riksdagen om pension åt Bertha Liedbeck. Emot den av statskontoret föreslagna beräkningen av pensionen har jag intet att erinra. Pensionen torde böra utgå från och med den 1 juli 1945 och bestridas från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. Å pensionen böra utgå samma tilläggsförmåner som tillkomma den, som åtnjuter pension i enlighet med bestämmelserna i kungörelsen den 4 juni 1937 (nr 356). Jag hemställer därför, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att avlidne distriktslantmätaren Sven Hellen Liedbecks fränskilda hustru Bertha Albertina Lovisa Liedbeck, född Norlin, må från och med den 1 juli 1945 under sin återstående livstid, så länge hon förblir ogift, från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension å 818 kronor 40 öre, så länge familjepension efter mannen utgår till makarnas son Carl-Johan Patrik, och där- efter å 1 636 kronor 80 öre; skolande å pensionen utgå rör- liga tilläggsförmåner enligt samma grunder som gälla för den, som åtnjuter pension i enlighet med bestämmelserna i i kungörelsen den 4 juni 1937 (nr 356).

5:o.

Förre torvingenjören Thure Gustaf Torgny Björkmans änka. Av hand- lingarna i ärendet inhämtas,

att Björkman var född den 27 januari 1871 och avled den 24 oktober 1944;

att han från och med år 1903 till och med juni 1936 innehade statsanställ- ning såsom torvtjänsteman, till en början såsom torvassistent samt från och med den 1 maj 1904 såsom andre torvingenjör (torvingenjör);

att han såsom torvingenjör senast uppbar ett årligt arvode av 4 000 kronor jämte ålderstillägg å sammanlagt 1 000 kronor ävensom oreglerat dyrtids- tillägg, varjämte han ägde uppbära arvode för vissa utförda utredningsarbe- ten m. m.;

att Björkman av 1936 års riksdag tillerkänts en årlig pension från ansla- get till diverse pensioner och understöd m. m. av 3 000 kronor;

att han vid sin död efterlämnade änkan Lilly Maria Karolina Björkman, född Hultenberg, vilken är född den 8 september 1880, samt tre vuxna barn;

att bouppteckningen efter Björkman utvisade en behållning av 876 kronor 50 öre;

att änkefru Björkman enligt läkarintyg på grund av kronisk ledgångsreu- matism är varaktigt oförmögen till arbete;

samt att barnen icke i någon större utsträckning torde kunna bidra till moderns försörjning.

Änkefru Björkman har hos Kungl. Maj:t anhållit att komma i åtnjutande av pension.

Kommerskollegium har hemställt om utverkande av pension åt änkefru Björkman till belopp av 1 500 kronor för år. I fråga om beräkningen av det föreslagna beloppet har kollegium anfört följande.

Beslutet om Björkmans pension hade föregåtts av ett förslag från kollegii sida om placering av torvingenjörerna i 21 lönegraden. Hade detta bifallits, skulle pensionsunderlaget för Björkman ha blivit 3 924 kronor. Då denna lö- nereglering ej kom till stånd, ansåg sig emellertid kollegium ej kunna hem- ställa om högre pensionsbelopp åt Björkman än 3 000 kronor.

Hade Björkmans pension blivit den förut nämnda å 3 924 kronor, skulle

detta närmast ha motsvarat nuvarande 16 lönegradens pensionsunderlag å 3 996 kronor. I samma lönegrad utgör nu familjepensionsunderlaget 1 644 kronor, och med hänsyn till att pensionsavgifter ej erlagts skulle då ett belopp av 1 500 kronor kunna anses skäligt som understöd för fru Björkman.

Statskontoret har med hänsyn till föreliggande omständigheter icke velat motsätta sig att Kungl. Maj:t hos riksdagen utverkade årlig pension åt änkefru Björkman till belopp, som med utgångspunkt från den torvingenjören Björkman tillerkända tjänstepensionen å 3 000 kronor skäligen syntes böra fastställas till 600 kronor för år.

Med hänsyn till föreliggande omständigheter anser jag mig böra förorda, att pension beviljas änkefru Björkman. Pensionsbeloppet synes mig skäligen böra fastställas till 804 kronor för år. Jag hemställer sålunda, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva,

att förre torvingenjören Thure Gustaf Torgny Björkmans änka Lilly Maria Karolina Björkman, född Hulenberg, må från och med den 1 november 1944 under sin återstående livstid, så länge hon förblir änka, från anslaget till diverse pensioner och understöd m. m. uppbära en årlig pension av 804 kronor.

Vad föredraganden ovan under punkterna 1:o—5:o hemställt, däri statsrådets övriga ledamöter instämma, bifaller Hans Maj:t Konungen samt förordnar, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Sven Åmark.